

ชื่อเรื่อง ของเล่นพื้นบ้านกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย : กรณีศึกษา ชุมชนผู้อุ้บ้านสา

ตำบลคลองขาม อำเภอขางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ผู้วิจัย ประคอง จุลสอน

ปริญญา ค.ม. (การวิจัยและประเมินผลการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ดร.ศักดิ์พงศ์ หอมหวล

ประธานกรรมการ

ดร.ไพศาล วรรคำ

กรรมการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับของเล่นพื้นบ้าน สำหรับเด็กปฐมวัยชุมชนผู้อุ้บ้านสา เพื่อออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยด้วยของเล่นพื้นบ้าน และเพื่อศึกษาพัฒนาการเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์ด้วยของเล่นพื้นบ้าน แหล่งข้อมูล ได้แก่ ประชาชนชาวบ้านจำนวน 5 คน ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จำนวน 8 คน นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 18 คน การดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับของเล่นพื้นบ้าน และแบบประเมินพัฒนาการของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 แบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับของเล่นพื้นบ้านของชุมชนผู้อุ้บ้านสา เป็นของเล่นที่ประดิษฐ์ขึ้นจากการนำวัสดุจากธรรมชาติหรือเศษวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น เช่น ดิน ไม้ ใบ ผล เมล็ด หิน ดิน ทราย นำมาทำเป็นของเล่น ความเชื่อในการเล่นเกิดจากจินตนาการ ถ่ายทอดแนวความคิดจากวิถีชีวิต แสดงให้เห็นถึงการดำเนินชีวิตของผู้คนในชุมชน สามารถจัดประเภทได้ 3 ประเภท คือ
 - 1.1 ประเภทเล่นเพื่อความสนุกสนาน ได้แก่ บักกลิ้งล้อ ไม้ขาหย่าง ม้าก้านกล้วย รดไม้จิ้ง ั้งกะ โพง รองเท้าเปลือกไม้ เป่าเปี หนูไม้ไผ่ จับไม้ต้นไม้อาว รวากู รวดเดี่ยว ไม้กระดก ชิงช้า ทอดไม้ไผ่ โยนห่วงเข้าหลัก กำหมุน ไม้เก็บ หมากลับ ปีนก้านกล้วย เป่าใบไม้ หย่างกะโป๊ะ บักแต้ข้าง ดิดเม็ดบักขาม หมากเก็บ ทายเม็ดบักขาม โยนหลุม ปีนลม ั้งโป๊ะ เป่าแคน เป่าพื้น โหวด ม้าหลัง โปก ทายเป็ก้อย เป่ากบ เป่ายาง เต็นเชือก เต็นยาง ว่าว เปลือกหอย ปิดตาตีหม้อ โจรลักควาย เสี่ยงทาย ห่วงกับกี ึ่งผลัด หัวกาก็โหลก หมูขาว คิ่งหนัง คีวงล้อ วงเคาะ

1.2 ประเภทความสวยงาม ได้แก่ สามปลาตะเพียน นก ผีเสื้อ ร้อยพวงมาลัย

1.3 ประเภทเล่นตามความเชื่อ ได้แก่ ผีเข้าขวด ลงวง ควายธนู ปั่นลม ถ้วยอีเล็ง นกหวีดไม้ไผ่

2. การจัดประสบการณ์ด้วยของเล่นที่บ้านของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โดยผ่าน การรู้จักบริบทของชุมชน จัดทำแผนที่ความรู้ และกำหนดฐานการเรียนรู้เรื่อง การเล่นด้วยของเล่น ที่บ้านที่สามารถทำได้จริง มีทั้งหมด 5 ฐาน คือ ฐานการเล่นกำหมุ่น รถไม้จิ้งจอก โยนห่วงเข้าหลัก ฐานการเล่นหมากกลิ้งล้อ ลูกข่าง นกหวีด ไม้ไผ่ ฐานการเล่นขาโลกแตก ฐานการเล่นกงจักร และ ฐานการเล่นกังหันไม้ไผ่ เคนกะลา โดยแต่ละฐานจะมีปราชญ์ชาวบ้านที่เป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยมีกระบวนการจัดกิจกรรม 3 ขั้นตอน คือ เรื่องเล่าเร้าพลัง ร่วมคิด ร่วมทำ และลงมือปฏิบัติจริง

3. พัฒนาการของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 หลังการเรียนรู้ด้วยของเล่นที่บ้าน โดยผ่านการถ่ายทอดความรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน พบว่า นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีพัฒนาการ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา อยู่ในระดับมากทุกตัวบ่งชี้

Title : Local Toys and Development for Childhood : A case Study of Yor Ban Sa
Community in Khlong Kham Sub-District, Yang Talad District, Kalasin Province.

Author : Mrs. Prakong Julsom **Degree :** M.Ed. (Educational research and Evaluation)

Advisors : Dr. Sakpong Homhual **Chairman**

Dr. Paisarn worakham **Committee**

Rajabhat Maha Sarakham University, 2010

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the wisdom of the local toys for the childhood in yor ban sa community, to design learning experience with the vocal toys, and 3) to assess the development of the childhood after using the toys for their learning experience. The target group consisted of 5 local philosophers, 8 educational managers/planners/organizers and 18 kindergarten students. The mixed methodology was used for the research. The research instruments were an interview form, wisdom of local toys, an developmental assessment and a 3-rating scale .

Results of the research

1. The findings indicated that the local wisdom in the toys made from natural materials such as trees, leaves, fruits, seed, stone, soil, sand, etc. Thif believes of playing toys were originated from imagination and ways of life in community. The toys were used for physical, emotional, mental social and intellectual development of early childhood students consisted of 3 types:

1.1 Toys for enjoyment were Bagkling, Ma Karn kluay (a banana stem horse), a wooden car, Bagkapoack, Rongthau Pluakmai (bark shoes), Pau Pee (fluting), Thanu Maipai(bamboo bow),Rauw Khu(double bars),Rauw Diew(a single bar), Mai Kradok, Ching Cha(A babana-stem gun),Pua Bi Mai, Yang Kapoh, Baktaekhang,Deed Meg Kham, Makkep, Tai Medbagkham, Yon Lum, Pinlom, Bangpoh, Paukhaen, Pauhuen Vote, Ma lang Pok, Thai Po Koi, Paukob, Pau Yang, Kite, Pluang Hoi(shell), Pid Ta Tee Mo,Jon Lak Khway(buffalo robber),

Siang Thai, Huang Kab Ki, Relay race, Huaka Kilok, Moo Sound, Dueang Nang, Dueang Lor, Tee Wong Lor, Wong Khoh, Iron Plate and Top

1.2 Toys for beauty were tree-leave animals such as fish , bird, butterfly and also garland.

1.3 Toys based on believes were Pee Khau Khuad, Long Khwuang, Khwuay Thanu, Pin Lom. Thuay E-Lerng and a bamboo whistle.

2. The five learning centers with local toys were established consisting of Kum Mun learning center, Mag Kling Lor learning center, Kha Thek learning center and Kong Chak learning center, and Kang Han Mai Pai learning center. The learning activities consisted of 3 steps : motivation, brainstorming and practice.

3. Regarding the development of childhood students, it was found that the average level of the Physical, emotional, social and intellectual development of the childhood regarding all indicators was high.